

ne csak a Dantológiában, hanem a Dante-Handbuchban is, melyben az egyébiránt részletes és még kimerítőbb adattár még felületesebben bánt el vele.

Miután még a „Convivio“, a „De Monarchia“, „Della Volgare Eloquenza“ s a levelek kiadásairól, valamint azok fordításairól szól, a II. rész II. fejezetében a költő lelki fejlődésének három fázisának méltatására keríti a sort; a III. fejezetben a kisebb, kétes eredetű, apokrif munkákat tárgyalja. A IV. fejezetben a Commedia forrásait, formáját, tervezetét, symbolismusát, topographiáját veszi elő. Végül, mikor a kárhozat, megbánás és üdvözülés három országának könyvéről a mai napiglan felhasználódott kutatások felett szemlét tartott, nekifog a Dantét utánzó poéták nyilvántartásának emberfölötti munkájához, de azok annyian vannak, elszórva szerteszét az egész földgolyón, mint a mennyi a csillag az égen.

Cs. Papp József.

A Lónyay-család története.

Lónyai-család Nagy-lónyai és vísáros-naményi gróf, báró és nemes. Irta: Feöldi Doby Antal. Budapest. Pallas részvénytársaság nyomdája. 1895. 8 r. 140 l. IX. melléklet. VIII. táblázat. Ára (?)

A Lónyai-család már a második mutatvány szerzőnek ily című munkájából: „A magyarországi benszülött és beköltözött mágnás-családok ismertetése.“ Az első volt a Podmaniczky-család. Mindkét családtani munkát jellemzi az érdekes adatok halmaza, mi annál meglepőbb, mert szerző a fővárostól távol lakván, sokkal több fáradságába került ez adatok összegyűjtése, mint valamelyik nagyobb tudományos központban.

A Lónyai-család, mint a Fejér által közlött s a munkához mellékelt okirat igazolja, az ország egyik legrégebbi családjá, mely szerepelt már Szent István idejében is; régóta nagy kiterjedésű birtokai voltak, s részint birtokai, részint az egyes családtagok kiválóbb tehetségei követhetében többször játszott jelentékeny szerepet.

Családi okmányok tanúsága szerint első ismert törzse Lóna Gurg (György?) volt a Keme nemzetségből, ki Béla hercegnek 1032. évben Lengyelországba menekülésekor hű kísérelője volt. Ezután is majd minden nemzedék mutat fel kiválóbb szereplőket: főispánokat, fontosabb várak kapitányait stb.

A többek között is kimagasló Zsigmond, a Jakab ágzatából (szül. 1593., megh. 1652.). Szerző Zsigmondot a Szilágyi Sándor és Zsilinszky Mibály által összegyűjtött adatok alapján ismerteti, mint jeles államférfiút, ki tehetségeit a nemzeti párt ügyének előmozdítására fordította. Zsigmond nyeri a bárói méltóságot II. Ferdinándtól 1627-ben, kiváló érdemei elismerésül.

Zsigmond leánya, Anna, Kemény János felesége, szintén kiválik, különösen férje és fia ügyének pártolása által.

Zsigmond testvérének, Jánosnak, utóda V. Menyhért (sz. 1822, megh. 1884.) volt miniszterelnök, cs. és k. v. b. t. tanácsos, ki a grófi méltóságot nyerte I. Ferencz Józseftől, 1872. évben.

Szerző e kimagasló családtagokkal foglalkozik legbővebben; de a család többi tagjaira vonatkozólag is felhasznál minden adatot, a mit csak megszerezhetett. Az adatok ügyes felhasználása és csoportosítása teszi élvezhetővé a művet laikusra nézve is.

A családtani művek ilyen alakban nemcsak élvezhetőek, hanem élvezetesekek is. Végig kísérni egy család történetét a honfoglalástól kezdve, megfigyelni a hatást, melyet a család a nemzet sorsára gyakorolt, vagy viszont a nagy nemzeti események hatását a család sorsára: igen sok tanúságot nyújt. Szerző fáradozása nem vész kárba, mert evvel a rendszerrel dolgozva, nem az úgynevezett aristokratikus eszméknek tesz szolgálatot, hanem ápolja a nemzeti szellemet, melynek egyik lényeges kelléke, hogy a nemzet minden rétege megbecsülje és tisztelettel legyen azok iránt, kik a köznek tett szolgálataik által érdemeket szereztek.

Ohajtjuk, hogy szerzőnek minél előbb sikerülne ne csak a III. és IV-ik mutatványt, mint előszavában jelzi, hanem az egész nagy művet közrebocsátani.

d. i.

A bölcsészet története.

A bölcsészet története kezdettől mostanig. Magán és iskolai használatra készítette Nagy Ferencz, a bölcsészet rendes tanára a kecskeméti ref. főiskolában Második bővített kiadás Kecskeméten (Metzger Béla tulajdona), 1896. 215. Ara 3 korona.

Szinte eseményszámba megyen szegényes philos. irodalmi viszonyaink között szerző művének 2-ik kiadásban való megjelenése. „Magán és iskolai használatra“ szánt műve e czéljaira k lehetőleg meg is felelt; legalább arra mutat az a körülmény, hogy 20 évvel azelőtt megjelent könyvének 2-ik kiadása vált szükségessé. A 2-ik kiadás lényegében ugyanazonos az elsővel, „tartalmán semmit sem változtatott“, s csakis a darvinismus rövid vonásokban való ismertetésével toldotta meg. „Nem önálló forrástanulmányon épült mű, hanem a külföldi nagyobb bölcsészettörténelmi munkák összehasonlítóztatása alapján készült.“ „Legerősebb támasza és irányadója“ Lewes-Bánóczyi műve, s a németek közül: Überweg és Reinhold. A bölcsészettörténet magyar irodalmi törekvéseit az egy Domanovszkyt kivéve, kit egyetlenegyszer idéz, meg sem említi. Álláspontja, mi az egész művön végig vonúl, a positivismus, mely tudvalevőleg tisztán tapasztalati alapon a theologia s a metaphysika kizárásával törekszik a tudományok organismusának rendszeres felépítésére

Három korszakot különböztet meg, u. m.: ó-kori, középkori és újabbkori bölcsészettörténetet.